

Voorts komt dr. INSINGER op grond van mededeelingen uit de literatuur tot een sombere uitspraak over de gevolgen der castratie. Daar ik op dit gebied leek ben, kan ik slechts verwijzen naar de gunstiger uitkomsten, welke dr. SANDERS in zijn boek *Het Castratievraagstuk* voor de castratie bij mannen vermeldt en naar de mededeeling van een geval van prof. WIERSMA in dit *Tijdschrift* (1935, bldz. 1074).

De uiting, dat de beiderzijdsche castratie met voorkennis van den rechter „niet toelaatbaar” zou zijn, acht ik in ieder geval, nu de beslissing met inachtneming van zoo groote omzichtigheid was gegeven, te sterk en van weinig eerbied getuigend jegens de rechterlijke macht.

Mr. C^A. M. SCHENCK.

DE TOEKOMST DER ACADEMISCH OPGELEIDEN.

Naar aanleiding van het hoofdartikel van prof. VAN RIJNBERK zij het mij vergund eenige opmerkingen dienaangaande te maken, vooral zijn beschouwingen het „intellectueele proletariaat” betreffende. Professor VAN RIJNBERK — hieraan valt niet te twifelen — zou gaarne al deze déclassés — want dat zijn zij toch ten slotte — gelukkig zien. Hij hoopt en verwacht, dat de chauffeur, wagenbestuurder, handelsreiziger en zoo voort niet ontmoedigd hun leven zullen voortzetten, maar ondanks alle verloren illusies van henzelf en hun nabestaanden, met een gevoel van tevredenheid 's morgens hun werkpakje zullen aantrekken, zich naar hun „bazen” zullen begeven en de verdere orders voor den dag zullen afwachten.

Hun verleden moeten zij vergeten. Zij moeten zooveel vergeten. Hun geluk zou de herinnering moeten zijn. Ouders moeten vergeten de — somtijds — zeer groote opofferingen, die ze zich voor de studie van hun kinderen hebben getroost. Ieder heeft toch zijn illusies nietwaar? Denk aan een moeder, die jaren lang „krom gelegen” heeft voor haar zoon en thans als uiteindelijk resultaat hem beleefd in de houding — hij heeft immers altijd goede manieren gehad — het taxiportier ziet openen.

De chauffeur-portier-reiziger zelf woont in een heel nette buurt — zoolang hij nog werk heeft tenminste. Zijn vrouw is afkomstig uit een kleinburgerlijk milieu en kan hem niet geven — al is goede wil aanwezig — wat hij geestelijk noodig heeft. Mentaliteit van de kennissenconversatie is recht evenredig met de realiteit van de nette woning à f 6 per week, met het tweedehandsch meubilair, het geld, dat voor de kleine genoeglijkheden des levens beschikbaar is.

Daar woont dan de Uebermensch, die, aan alles volkomen aangepast, met een wereldwijzen glimlach dit leven kan ondergaan en van een filosofische hoogte kan aanschouwen! Hoe mogen wij hem benijden, den tevredene, den gelukkige!

Ja zeker, de sprookjesprins, die een jaar koeherder moet zijn, doch wéét, dat dit prozaïsche beroep eens zal eindigen, de chauffeur in *Men and Supermen*, en nog eenige andere geïdealiseerde tooneel- of romanfiguren zullen tevreden en gelukkig zijn; edoch, dit te verwachten van den doorsnee-gedeclasseerden medicus, ingenieur en zoo voort is toch wat te veel gevegd. Het zijn maar menschen!

En zeker missen wij, niet-gedeclasseerden, het recht, dit geluksgevoel als iets gewoon-behoorlijks voor te stellen. Arme chauffeurs, portiers enz., laat U niet in dit hoekje dringen! Berust er niet in, weest opstandig, vecht — als ware het om Uw leven!

Immers, ge zijt niet tevreden en gelukkig in dit U opgedrongen bestaan! Dag aan dag gevoelt ge de grauwheid, het doodende van Uw werkkring. Ge mist alles, wat ge eens, zij het in bescheiden mate, U hebt kunnen veroorlooven. Uw verworven wetenschap, nutteloos daar neerliggend, geeft U geen troost, maakt vaak Uw leven nóg schrijnender. Soms scháámt ge U! We leven in moeilijke tijden! Feller en meedoogenloozer wordt de strijd om het bestaan, doch de bona fide medicus behoeft niet te declasseren. Opofferingen van hen, die geslaagd zijn, naast aanpassingsvermogen der nieuwelingen, zal maken, dat nog in lengte van jaren, bestaansmogelijkheden — op niet te hoog niveau — kunnen worden geschapen. Dit is mijn vaste overtuiging. Het lucratieve aureool, dat vele decennia het dokters-

beroep heeft omgeven, zal — het spreekt vanzelf — verdwijnen, is wellicht al verdwenen. Het zal een bestaan worden als elk ander, met dezelfde zorgen als voor vele andere beroepen, alleen is het wat zwaarder en gebondener, maar daarvoor schrikken wij, en degenen, die nog in onze gelederen komen, immers niet terug. De oudere medici-met-de-gevestigde-practijken moeten blijmoedig, hetzij in de steden of op het platteland, of in Indië, de jongeren naast zich dulden; heusch er zijn nog zoo velen, die een kleine aderlating van hun practijk best kunnen, althans behooren, te verdragen. De jongeren moeten met matiger materieele illusies dan hun oom- of grootvader-dokter hun werkstaf opvatten!

Zóó kan het voor allen, zoo móet het kunnen! Dan zal zich bij allen het tevredenheids- of geluksgevoel kunnen ontwikkelen, dat prof. VAN RIJNBERK allen 'zoo gaarne toewenscht. Gebleven in de sfeer en het milieu waarin hij krachtens ontwikkeling behoort, valt het niemand moeillijk, noch den ouden, noch den beginnenden medicus, van een deel der luxe, die het leven veraangenaamt, afstand te doen. Dit is de weg, dien wij allen moeten gaan!

Hilversum, Maart 1936.

B. A. HARDENBERG.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

MONACO. — Wereldbond tot bescherming der menschheid. Het in No. 6, bldz. 583 aangekondigde congres te Monaco heeft van 10 tot 12 Februari plaats gehad. Uit vijftien landen waren artsen en rechtsgeleerden gekomen om het vraagstuk te bespreken tot herziening van de oorlogswetten, ten einde deze in overeenstemming te brengen met de hedendaagsche omstandigheden van een eventueel gewapend conflict. Het congres heeft besloten tot stichting van een „Wereldbond tot internationale bescherming der menschheid”. Deze zal zich niet alleen bezighouden met een regeling van het oorlog voeren, maar ook trachten dezen geesel tegen te houden. Reeds in 1903 is te Monaco door prins ALBERT een „internationaal vredes-instituut” gevormd. Het heeft, gelijk men weet, zijn doel nog niet geheel bereikt. Voor inlichtingen omtrent de „Association pour la protection internationale de l'humanité” kan men zich wenden tot den secretaris, dr. VONCKEN, Quai de Plaisance, Monaco (*Paris Médical*, 14 Maart).

PARIJS. — Goedkoop balsemen. In *Rev. de pathologie comparée* (geciteerd in *Journ. Am. med. Ass.* van 7 Maart) beveelt s. ICARD een methode van balsemen aan, die niet al te duur is en door den gewonen arts kan worden uitgevoerd. Het in goeden staat houden van een lijk kan voor allerlei doeleinden gewenscht zijn. Hij spuit oplossing van formaldehyde in door de neusgaten, den buikwand, in de maag, rondom de lever, in de trachea en door den borstwand, ook door het zeefbeen of de oogkassen naar de hersenholte. De doode wordt gelegd in een dubbele kist (metaal en hout), gevuld met zaagsel, dat weder met 4 of 5 liters formaldehyde gedrenkt is. Is het noodig het lijk later te bezichtigen, dan kan men van een glazen deksel gebruik maken.

BRUSSEL. — Gestrafte ijdelheid. Niet alle lippen kunnen het verdragen, dat men ze nog mooier tracht te maken dan ze van nature reeds zijn. Sommige beantwoorden den gepleegden aanslag met een huidontsteking. Niet alle lippen zijn voor alle kleurstoffen gevoelig, en door enting in de epidermis kan men uitmaken, of bijvoorbeeld eosine, carmijn of geurstoffen de schuldige zijn. (*Bruxelles Médical*, 22 Maart).

MASSACHUSETTS. — Dood door alcohol. *The Journ. of the Am. med. Ass.* van 29 Februari vermeldt een verslag van het aantal gevallen van dood door alcoholisme in Suffolk County (in Massachusetts) in de jaren 1913 tot 1934. De meeste gevallen waren rechtstreeks door alcohol veroorzaakt. Bovendien worden gevallen vermeld van dodelijke longontsteking bij drinkers en van schedelbreuk, waarbij dronkenschap van den overledene de oorzaak van het ongeval was. In